

МОНГОЛ УЛСЫН СТАНДАРТ

Ангилалтын код: 65.020.40

Интоорын суулгац. Техникийн шаардлага	MNS 6370 : 2013
Cherry seedlings. Technical requirement	

Стандартчиллын үндэсний зөвлөлийн 2013 оны 02 дугаар сарын 21-ний өдрийн 10 дугаар тогтоолоор батлав

Энэ стандартыг 2013 оны 03 дугаар сарын 29-ний өдрөөс эхлэн хүчинтэй.

1. ХАМРАХ БА ХЭРЭГЛЭХ ХҮРЭЭ

1.1 Энэхүү стандарт нь интоорын суулгац үржүүлэх, шалгаж хүлээн авах, савлах, борлуулах, импортлох, хадгалах, тээвэрлэх үйл ажиллагаанд хамаарна.

1.2 Энэ стандартыг баталгаажсан технологийн дагуу интоорын суулгацыг үржүүлдэг мэргэжлийн байгууллага, аж ахуйн нэгж, иргэд болон хяналт шалгалтын эрх бүхий байгууллагууд, худалдан авагчид хэрэглэнэ.

1.3 Энэхүү стандарт нь интоорын үндэсний шижим, мөчир залгах, нахиа шигтгэх, үндэсний хэсгээр үржүүлсэн суулгацад хамаарахгүй.

2. НОРМАТИВ ИШЛЭЛ

Энэхүү стандартад дараах баримт бичгийг иш татсан бөгөөд эдгээр стандартад өөрчлөлт орсон тохиолдолд хамгийн сүүлчийн албан ёсны материалаас иш татаж хэрэглэнэ.

- MNS 4220:1994, Жигдийн тарьц, техникийн шаардлага,
- ГОСТ 13853:78, Яст болон үрт жимст модны үр, тариалалтын чанар. Техникийн нөхцөл,
- ГОСТ24835:81, Интоорын, тарьц суулгац, тариалалтын чанар
- MNS 6250:2011, Чацарганы суулгац, техникийн шаардлага
- MNS 6251:2011, Үхэр нүдний суулгац, техникийн шаардлага

3. НЭР ТОМЬЁО, ТОДОРХОЙЛОЛТ

3.1 Жимст цэцэрлэг

Интоорын жимс хурааж авах зориулалтаар байгуулсан талбай дахь цэвэр сортын мод бутны бүлгэмдэл,

3.2 Үржүүлгийн эх цэцэрлэг

Үржүүлэгт зориулан мөчир авахаар шигүү тариалсан, цэвэр сортын мод бутны бүлгэмдэл,

3.3 Ургал эрхтний үржүүлэг

Үржүүлгийн эх цэцэрлэгийн мод бутнаас модлог болон ногоон мөчир, нахиа үндэс зэргийн аль нэг хэсгээс авч үндэслүүлж суулгац гаргах арга,

3.4 Үрийн үржүүлэг

Үрийг тарьж үндэслүүлэн суулгац гаргах арга,

MNS 6370 : 2013

3.5 Хоёр настай суулгац

Эхний жил үр болон ногоон мөчрийг үндэслүүлж, дараа жил нь бойжуулгын талбайд дахин тариалж торинуулсан суулгац,

3.6 Үрийн суулгац

Жимст цэцэрлэгээс бүрэн боловсорсон жимсийг хураан авч махлаг эднээс нь салган сүүдэр газар хатааж, хавар намар тарьж үндэслүүлэн дараа жил нь бойжуулж торниулсан хоёр настай суулгац,

3.7 Ногоон мөчрийн суулгац

Үржүүлгийн эх цэцэрлэгээс тухайн жилийн өсөлтийн найлзуурыг моджоогүй байхад нь авч мананжуулах төхөөрөмжинд үндэслүүлж дараа жил нь бойжуулж торинуулсан хоёр настай суулгац,

3.8 Бойжуулгын талбай

Хүлэмжинд үндэслүүлсэн нэг наст тарьцыг суулгац болтол нь ургуулах тусгайлан бэлтгэсэн талбай,

3.9 Механик гэмтэл

Мөчир, салаа иш, үндэс, холтсонд үүссэн шалбархай, хугарал, бяцрал, халцрал,

3.10 Амь чийг

Мөчир салаа иш, үндэс хорчийж, чийг алдагдлын шинж тэмдэг илрээгүй байдал,

3.11 Суулгацын өндөр

Үндэсний хүзүүвчээс орой хүртэлх хэмжээ,

4. Ангилал

4.1 Үржүүлсэн аргаас нь хамааруулж интоорыг суулгацыг

- Ногоон мөчрийн,
- Үрийн гэж ангилна.

4.2 Үндэсний систем болон газрын дээрх хэсгийн чанар, гадаад шинж тэмдгийн үзүүлэлтээр нь 2 зэрэгт хуваана.

5. Техникийн шаардлага

5.1 Интоорын суулгацыг баталгаажсан технологийг баримтлан үржүүлнэ.

5.2 Интоорын үржүүлгийн эх цэцэрлэгт сортын хянан баталгаа хийсэн байна.

5.3 Интоорын суулгац нь тухайлсан сортын шинж чанараа бүрэн хадгалсан, сорт нь тодорхой байна.

5.4 Интоорын үржүүлгийн эх болон жимст цэцэрлэг байгуулахад ногоон мөчрийн аргаар үржүүлсэн хоёр настай нэгдүгээр зэргийн суулгацыг тариална.

5.5 Интоорын үрээр үржүүлсэн суулгацыг шинээр сорт гаргах, чавганы залгуурга, чимэглэлд тариална.

5.6 Интоорын суулгацын чанарын үзүүлэлт дараах хүснэгтэд заасан шаардлагыг хангасан байна.

Интоорын суулгацын чанар, гадаад шинж тэмдгийн үзүүлэлт

д/д	Үзүүлэлт	Суулгацын шинж тэмдэг	Зэрэг	
			I	II
Үндэсний систем				
1	Үндэсний урт	см-ээс багагүй	60	50
2	Голч	см-ээс багагүй	0,8	0,6
3	Өнгө	Хүрэн		
Газрын дээрх хэсэг				
1	Мөчрийн тоо	ш-ээс цөөнгүй	2	1
2	урт	см-ээс багагүй	50	30
3	голч	см-ээс багагүй	1,5	1,2
4	Мөчрийн өнгө	Хүрэн		
5	Гадаад байдал	Үндсэн салаа мөчрийн гадаргуу нахиа шалбарч гэмтээгүй, үндэс харлаагүй, амь чийгтэй		
6	Өвчин, хөнөөлт шавьжинд нэрвэгдсэн байдал	Илрэх ёсгүй		

ТАЙЛБАР 1: Интоорын II-р зэргийн шаардлагад хүрэхгүй суулгацыг мод үржүүлгийн газрын бойжуулгын талбайд тарина.

ТАЙЛБАР 2: Хадгалалт, тээвэрлэлтийн үед интоорын суулгацын нахиа ба холтос нь 10%-иас хэтрэхгүй механик гэмтэлтэй байхыг зөвшөөрнө.

6. ДЭЭЖ АВАХ

Суулгацын стандартын дээрх хүснэгтэд заасан чанарыг баримтлан нийт суулгацын 10-аас доошгүй хувийг шалгаж хүлээн авна.

7. ШАЛГАЖ ХҮЛЭЭЖ АВАХ

7.1 Интоорын суулгацыг тарихын өмнө буюу хавар хавар 5-р сарын эхний арав хоногт, 10-р сарын дунд арав хоногт багтаан шалгана.

7.2 Суулгацын 50 буюу 100 ширхэгээр багцалсан боодол тутмаас 10%-иас доошгүй хувьд дээж авч шалгана

7.3 Суулгацын өвчин, хортон шавьжинд нэрвэгдсэн байдлыг MNS 2783:1979 “Ургамал, ургамлын гаралтай бүтээгдэхүүн. Мөөгөнцөрийн өвчнийг илрүүлэх арга”, MNS 2784:2007 “Ургамал, ургамлын гаралтай түүхий эд бүтээгдэхүүн. Бактерийн гаралтай өвчнийг илрүүлэх арга”, MNS 2782:1979 “Ургамал, ургамлын гаралтай бүтээгдэхүүн. Хортон шавьжийг илрүүлэх арга” стандартуудын дагуу тус тус тодорхойлно.

7.4 Суулгацын өндрийг шугам, голчийг штангенциркулиар хэмжинэ.

8. САВЛАЛТ, ШОШГОЛОЛТ

8.1 Савалсан суулгацыг тээвэрлэхэд зориулан үндсийг гадны нөлөөллөөс бүрэн хамгаалах хэмжээний нийлэг хальс, таар шуудайн дээр чийглэсэн үртсийг жигд тараагаад, суулгацын үндсийг шороон зуурмагт хутгаж үзүүрийг нэг тийш нь харуулж тавиад өөр хоорондоо үрж холхихгүйгээр модны үртэс буюу шороогоор хөдөлгөөнгүй чигжисний дараа битүүлэн ороож бооно.

8.2 Багцалж боосон суулгацыг дахин гадуур нь тааран шуудайнд савлана.

8.3 Интоорын суулгацыг 50 буюу 100 ширхэгээр боож, шошгыг тээвэрлэлтийн үед тасарч гээгдэхээс хамгаалан боодлын гадна ба дотор талд зүүнэ.

MNS 6370 : 2013

а/ Боодлын дотор зүүх шошгыг 7 см урт, 5 см өргөн модон юмуу зузаан цаасаар хийж дээр нь зөвхөн сортын нэрийг бичнэ.

б/ Боодлын гадна зүүх шошгыг 10 см урт, 8 см өргөн хэмжээтэй хийнэ. Шошгыг баларч арилахаас хамгаалсан байна.

8.4 Багцалж боосон суулгацанд дараах мэдээлэл бүхий шошго, зааврыг дагалдуулна.

- Суулгац үйлдвэрлэгч байгууллага, аж ахуй нэгж, иргэний нэр, хаяг,
- Стандартын дугаар, тэмдэглэгээ,
- Сортын нэр,
- Суулгацын тоо, ширхэг,
- Хадгалах хугацаа, нөхцөл,
- Тарьж ургуулсан он,
- Тарьж суулгах, заавар.

9. ХАДГАЛАЛТ

9.1 Мод үржүүлгийн газраас авсан суулгацыг тарих хүртэл түр хугацаагаар хадгалах тохиолдолд суулгацын үндэсний хэсгийг 15-аас 20 см хүртэл зузаан үетэй чийгтэй шороогоор булна.

9.2 Намар хүлээж авсан суулгацыг өвөлжүүлэх бол 30-аас 40 см гүн шуудууг салхины хөндлөн чиглэлд татаж суулгацыг шуудуундаа салхины ноёлох зүгийн дагуу тараан налуулж эгнүүлэн тавиад үндэсний хэсгийн 30-аас 40 см зузаан хар шороогоор булж ханатал усалж хадгална.

9.3 Хадгалалтын хугацаанд мэрэгчид болон мал амьтад суулгацыг гэмтээхээс хамгаалж шуудууны эргэн тойронд хор өгөөш тавих ба цас ормогц хөрсний гадаргуу дээр ил байгаа иш, мөчрийг цасаар нягтруулан дарна.

10. ТЭЭВЭРЛЭЛТ

10.1 Савласан суулгацыг тээвэрлэхдээ тээврийн хэрэгслийн тэвш хашлага дотор доор нь 10-аас 15 см зузаан зөөлөвч дэвсэж босоо байдлаар эгнүүлэн тавьж ачих бөгөөд боодлын хоорондох зай завсарт чийгтэй үртэс бүхий шороогоор чигжиж дүүргэнэ. Хол тээвэрлэх тохиолдолд үндсийг тогтмол чийглэж хатахаас хамгаалах арга хэмжээ авна.

10.2 Савласан суулгацыг нарны шууд тусгалаас хамгаалж сэрүүн нөхцөлд тээвэрлэнэ

10.3 Савласан суулгацыг хэт хүнд зүйлээр дарж бяцлах, уут задарч үндэс ил гарахаас сэрэмжлэх, шатах дэлбэрэх, бохирдуулах бодистой хамт тээвэрлэхийг хориглоно.

10.4 Тээвэрлэлтийн нэг удаагийн үргэлжлэх хугацаа 4 хоногоос хэтрэхгүй байна.

ТӨГСӨВ.